

**2009-ben Vilniusban életre
kel a kultúra**

Vilnius – A kultúra életre kel

2009-ben Linz társaságában Vilnius viselheti az Európa Kulturális Fővárosa címet. A város minden szegletében „érezni lehet” majd az évad mottóját: *Culture Live!* – Élő kultúra, amely a kultúra fel- és újraélesztésére utal. Az évad különösen fontos a város számára, hiszen 2009-ben rendezik a Litván Köztársaság millenniumi ünnepeit is.

A kezdetek

Az Európai Unióhoz 2004-ben csatlakozott országok közül Litvánia volt az első, amely megkapta a lehetőséget arra, hogy 2009-ben megmutatkozzon mint Európa Kulturális Fővárosa. Az ország 2005 áprilisában nyújtotta be Vilnius CV (Vilnius – Creativity and Vitality; Vilnius – Kreativitás és életerő) című pályázatát az Európai Bizottságnak, amelyre a végső és megerősítő választ 2005. november 14-én kapta meg. 2006-ban jött létre a „Vilnius – Európa Kulturális Fővárosa 2009” nevű közintézmény, amely a program koordinálásáért és lebonyolításáért felel. Az intézmény egy 2006-ban meghirdetett, „Ötletbank” (Idea Bank) című ötletpályázat keretében megszületett 250 ötlet segítségével állította össze a 2009-es és a felvezető évek programját. Azóta látványos változások mentek végbe a városban, mind infrastrukturális, mind kulturális szemszögből.

Culture Live!

A vilniusi vízió egy olyan kulturális főváros képe, amely **nyitott** az emberekre, a kultúrákra, az innovációra. Ahol a kultúra része a modern mindennapi életnek, és amelyben minden egyén egy alkotó. Célja egyrészt az Európa és a világ többi része közötti párbeszéd támogatása, másrészt a kultúra mint városfejlesztési tényező kiemelése a modern társadalom értékei közül. Olyan érték ez, amely segít Vilniust Közép-Kelet-Európa egyik legmodernebb és legdinamikusabb városává, a kortárs művészet egyik kulturális központjává tenni, s amely – az új ötletek és beruházások révén – a város identitásának, „személyiségének” a részévé válik. Mindezek alapján a projekt a **Culture Live!** címet kapta.

A *Culture Live!* nemcsak a program neve, hanem a célja is. Ezt a kreatív programot a *Fluxus-mozgalom inspirálta*. (A fluxus szó latin jelentése „folyni”). A mozgalom alapelve, hogy a művészet állandó mozgásban van, folyamatos áramlat, amely magához vonzza az embereket. Ennek megfelelően a **program központjában az alkotás áll**: új kapcsolatok kialakítása, a belső kreativitás felszabadítása, az ötletek megvalósítása és a kreativitás becsempészése az élet minden kis szegletébe. Ezt maga a *Culture Live!* logó is szimbolizálja: egy molekulát ábrázol, amely az angol kultúra szót (culture) bontja le egy-egy betűre. Ahogy ezek a betűk elkülönülnek és összekötődnek, más-más jelentést nyernek a különböző európai nyelveken. Ezzel a folyamatos változással jelzik azt, hogy **a kultúra él!**

A *Culture Live!* a város vitalitásának alkotóelemeiért „dolgozik”: az emberekért, kapcsolataikért, álmaikért, képzelőerejükért, kreativitásukért és boldogságukért.

Hírvivő angyalok

A Vilnius – Európa Kulturális Fővárosa 2009 program szervezői a promóció terén is kiélték kreativitásukat. Az évad hirdetésére szolgál két szokványosabb, a Nagykövet- és az Önkéntes-program, és két kevésbé megszokott, a Vendégszeretet-program és az Angyal-projekt.

A **Nagykövet-program**: több mint 1000 ember hirdeti a vilniusi programot 32 litván városban és több mint 30 országban. Követ bárki lehet, aki jelentkezik a feladatra, ám találhatók köztük neves litván művészek és közéleti személyiségek is. Feladatuk, hogy információt terjesszenek a 2009-es programról és Litvániáról, csökkentve ezáltal az előítéleteket az országgal és a várossal szemben. A követek egy több száz éves hagyományt folytatnak, amelyet a XIV. században Gediminas nagyherceg teremtett, amikor különböző európai államokból hívott meg embereket Vilniusba, hogy megismerjék az országot és a várost. A nagykövetek egy **Haiku Vilniusnak** című programot is létrehozta, amelyhez bárki csatlakozhat egy saját haiku megírásával. A legjobb haiku különböző hirdetési felületeken fog megjelenni 2009-ben.

Az **Önkéntes-program**: a legnagyobb ilyen jellegű projekt a Litván Köztársaság történelmében. Több mint 400 önkéntes dolgozik a 2009-es programban bármiféle juttatás nélkül, közülük körülbelül 100 más európai országból származik. Vilnius – Európa Kulturális Fővárosa 2009 hivatalosan is az Európai Önkéntes Szolgálat (European Voluntary Service – EVS) fogadószervezete az Actio Catholica Patria nevű szervezet segítségével. Az önkéntesek az EU által elindított „Fiatalok lendületben” (Youth in Action) program keretein belül kerülnek az EVS-be.

A **Vendégszeretet-program**: 2008 nyarán indult, és a „Vilnius’09 meghív” (**Vilnius’09 invites**) nevet kapta. Ez a program mára (néhány hónap múltán) már több mint 300 vilniusi szolgáltatót köt össze, például hoteleket, múzeumokat, buszállomásokat, boltokat stb. Célja, hogy javítsa a szolgáltatások minőségét, támogassa a fogyasztóbarát szolgáltatások kialakítását, és biztosítsa a megfelelő kommunikációt a kulturális eseményeken.

Az **Angyal-program**: Vilnius az angyalok városa. A köztereken majdnem mindenütt megjelennek a kedvesség Vaidas Ramoška által alkotott, alabástromból készült szimbólumai. Ezt a jellegzetességet kihasználva Vilnius több európai országba küld ilyen fehér angyalokat, hogy elvigyék a 2009. évi program hírét. Különlegesség, hogy mindegyik kis angyal jellegzetes és egyedi, mindegyiküket a „megajándékozott” városhoz vagy kiállítóhelyhez igazította a művész. Eddig Varsóban, Kalinyingrádban, Szentpéterváron, Moszkvában, Rigában, Stockholmban, Dublinban, Tallinnban és Ljubljanában szállt le a Fehér Angyal.

Finanszírozás

A vilniusi program költségvetése valamivel kisebb, mint a 2008-as kulturális fővárosoké. **2008 és 2010 között** körülbelül **90 millió euró** fordítható a programra. Ebből hozzávetőleg 60 milliót költenek infrastrukturális fejlesztésekre és mintegy 30 millió eurót a programokra, az adminisztrációra, a hirdetésre stb. Ehhez az Európai Bizottság **1,5 millió euróval** járul hozzá (ez az összeg minden kiválasztott kulturális főváros számára adott). A kiadások többi részét körülbelül **60–40 százalékos** arányban finanszírozza a Litván Köztársaság kormánya és a Vilniusi Önkormányzat. A források egészét a Vilnius – Európa Kulturális Fővárosa 2009 Irodának utalták át, amely a Litván Köztársaság millenniumi ünnepeinek megszervezéséért is felel.

A program felépítése

A vilniusi szervezőiroda 2008. október 28-án mutatta be a 2009. évi programot, amely közel **120 projektből** és körülbelül **900 eseményből** tevődik össze. A programcsoportok hat téma köré épülnek, amelyek mind a *Culture Live!* mottóhoz kapcsolódnak. Ezek a következők:

- A „**Különleges események**” kategória 16 projektet foglal magában, s mottója „Ünnepeljünk!” („Let’s Celebrate!”). Ide tartoznak a nyitó és a záró ünnepek.
- A „**Konferenciák és gyűlések**” körébe 12 projekt sorolható, mottója „Beszéljük meg!” (Let’s Discuss!), és fórumot teremt a multikulturalizmusról, valamint a kultúra fejlesztéséről szóló párbeszédnek.
- Az „Alkossunk!” (Let’s Create!) mottójú „**Európai művészeti program**” (45 projekt) önmagában is hat részre oszlik, közülük öt a művészetek különböző válfajait öleli fel, egy pedig a litván művésziskolák programja.
- A „**Kultúra (újra)felfedezése program**” (13 projekt) – „Kommunikáljunk!” (Let’s Communicate!) mottóval – a Litvániában élő etnikumok közötti, illetve a Litvánia és más országok közötti párbeszédet kívánja inspirálni.
- Az „Emlékezzünk!” (Let’s Remember!) mottójú „**Élő történelem program**” 16 projekt keretein belül vizsgálja a litván identitást Európában.
- Végül az „**Emberek program**” az „Örvendezzünk!” (Let’s Rejoice!) koncepció köré épül, és 16 projektjét más-más társadalmi csoportok, közösségek és generációk kezdeményezték.

A projektek 90 százaléka először mutatkozik be Litvániában, 80 százalékuk más nemzetiségű művészek közreműködésével jön létre, és 10 projekt finanszírozásában más országok is részt vesznek. Az összesen 900 esemény körülbelül kétharmada ingyenes lesz a látogatók számára.

Fontosabb események a Vilnius 2009 programsorozatban

2009. május 14–17.: Az EFA (European Festivals Association – Európai Fesztiválok Egyesülete) közgyűlése és konferenciája, amelyen részt vesznek majd az Európai Parlament Oktatási és Kulturális Bizottságának tagjai és az Európai Bizottság Oktatásért és Kultúráért felelős Főigazgatóságának tagjai.

2009. július 8–12.: „ArtVilnius09” Művészeti Vásár, amelynek célja a kortárs művészet népszerűsítése és a művészeti piac fejlesztése, egy a Kelet és Nyugat közötti híd szimbolikus felépítésével.

2009. augusztus 23–31.: III. Litvak Kongresszus, amely Litvánia zsidó örökségére koncentrál, a litvánok és a zsidók kapcsolatának építése és a rasszizmus elleni küzdelem révén.

2009. október 8–11.: IETM (International Network for Contemporary Performing Arts) Találkozó, amely a legnagyobb előadó-művészeti hálózat (400 szervezet 41 országból), és a kortárs művészet fejlesztését célozza. A konferencián más külsős szervezetek is részt vesznek.

2009. október 22–25.: Aerowaves Konvenció, amely az európai kortárs tánc egyik legjelentősebb hálózata. Célja a fiatal tehetségek felkutatása.

2009. szeptember-október: „3E documentaries” – Az Európai Filmakadémia (EFA) dokumentumfilm díjátadója. Az EFA minden évben díjazza az európai dokumentumfilmgyártás remekeit.

2009. Litvánia Kulturális Fővárosa – Zarasai: A litván kultúra népszerűsítése és megfelelő képviselése volt a célja annak a pályázatnak, amelyet Zarasai városa nyert meg.

Bővebb információ:

A KultúrPont Iroda honlapján:

www.kulturpont.hu/vilnius2009

A Vilnius 2009 programsorozat honlapja:

www.culturelive09.lt/lt/main/